

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2298/2021
18.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Марине Милановић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Маринела Љубић Тодоран адвокат из ..., против туженог ЈКП „Водовод и канализација“ из Панчева, чији је пуномоћник Саша Левнајић адвокат из ..., ради накнаде трошкова за исхрану у току рада, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 688/21 од 20.05.2021. године, у седници већа одржаној 18.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 688/21 од 20.05.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 688/21 од 20.05.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 730/19 од 10.12.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тужила тражила да се обавезе тужени да јој, на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.10.2016. године до 01.09.2019. године, исплати укупан износ од 43.960,80 динара, у појединачним месечним износима са описаном законском затезном каматом, уз уплату припадајућих доприноса и да јој накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужила да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 70.652,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправке пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 730/19 од 10.12.2020. године, у првом ставу изреке усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужили, на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.10.2016. године до 01.09.2019. године, исплати укупан износ од 43.960,80 динара у

појединачним месечним износима са законском затезном каматом на описани начин. У другом ставу изреке обавезан је тужени да за тужиљу, на износе из претходног става изреке, уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. У трећем ставу изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу 47.816,76 динара, увећане за износ законске затезне камате од дана извршности одлуке до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 688/21 од 20.05.2021. године, у првом ставу изреке одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у првом и другом ставу изреке. У другом ставу изреке преиначено је решење садржано у трећем ставу изреке првостепене пресуде и обавезан тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 52.317,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате. У трећем ставу изреке одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). У ставу 2. истог члана прописано је да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору постоји потреба за одлучивањем о ревизији предвиђеној наведеном одредбом ради уједначавања судске праксе, имајући у виду другачију судску праксу у истој правној ситуацији.

Испитујући побијану пресуду, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је у утуженом периоду била у радном односу код туженог на неодређено време. У том периоду на снази је био Посебан колективни уговор за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 27/2015 од 18.03.2015. године, који је ступио на снагу 26.03.2015. године), којим је у члану 65. утврђено да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, а да

се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у износу од 250,00 динара као и Посебан колективни уговор за јавна и јавна комунална предузеће Града Панчева („Службени гласник РС“ бр. 59/2015-30 који је ступио на снагу 03.07.2015. године) којим је у члану 84. утврђено да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодаваца и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у висини од 250,00 динара. Тужени послодавац накнаду за исхрану у току рада запосленима, па и тужиљи, није исплаћивао у складу са цитираним одредбама ових општих аката већ у нижем износу од 3.500,00 динара бруто за пуно радно време, и то позивом на одредбе Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ бр. 116/2014, који је ступио на снагу 28.10.2014. године и почео да се примењује од 01.11.2014. године), а којим законом су се у циљу очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору привремено уређивали основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде за обрачун и исплату плата постављених и запослених лица код корисника јавних средстава. Износи досуђени нижестепеним пресудама представљају разлику између тужиљи исплаћених накнада на име исхране у току рада и припадајућих накнада према колективним уговорима важећим у утуженом периоду. Висина укупног потраживања тужиље утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака.

Код овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су, примењујући чланове 118. став 1. тачка 5. и 6, 246. став 1. и 2, 256-259. и 257. Закона о раду у вези члана 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, правила из одредбе 65. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и одредбе 4. Посебног колективног уговора за јавна и јавна комунална предузећа Града Панчева, оценили да тужиља основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада у складу са посебним колективним уговорима, да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зараде и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада, па је усвојен тужбени захтев, а другостепени суд је потврдио пресуду.

Становиште нижестепених судова није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника

јавних средстава с циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плата изабраног, именованог и постављеног лица и запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законима који уређују плате у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плата и другог сталног примања код субјеката из члана 2. овог закона, донетог за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, тако да обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа, између осталог и накнада за исхрану у току рада, што произилази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених, у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Због тога и по схватању овог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиле одбијен.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у другом ставу изреке.

На основу члана 165. став 2. ЗПП туженом су досуђени трошкови првостепеног, другостепеног и ревизијског поступка у укупном износу од 70.652,00 динара и то на име одговора на тужбу и образложени поднесак од стране адвоката по 6.000,00 динара, заступање на два одржана рочишта по 7.500,00 динара, на име таксе на одговор на тужбу 2.118,00 динара, за састав жалбе 12.000,00 динара, таксе на жалбу и другостепену одлуку по 4.236,00 динара, за састав ревизије 12.000,00 динара, таксе на ревизију 8.472,00 динара и такса на ревизијску одлуку 10.590,00 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић